

HAJNAL CSABA

Kutyabaj

Nyúzott pecsenyebárányok himbálóznak saját bundáik felett a nyikorgó furgonban. A Meszes-domb sziklafüves lejtősztyeppjén ereszkedik velük Bízsoék Tóni, az állatok nyelvén nem beszélő juhász. Korán sötétedik, előredőlve lesi és kerülgeti a halvány földútból kidudorodó sziklatomporokat. A kormányhoz nyomódik a pocakja, ami ülésakor amúgy is feszül a leharcolt katonanadrágjában, a kékeszöld melegítőfelsője alá rejtve. Csillog a frissen borotvált, hajszál-eres arca. Jó kedve van, a pénzre gondol, ami a bárányokért várja lent, a faluban. Indulás előtt ebédelt, szokásosan, csak úgy, az esőktől porfoltos konyhaablaknál állva, bekapott néhány karika kolbászt kenyérral. Nem kell sietnie a nyers hússal, csípős már a hervadásillatú ősz, nincsenek cikázó legyek, meg aztán Ambróziné késő estig a fogadójában forgódik. Bízsoék erősen kapaszkodik a kormányba, a lyukas bölcsességfogába szorult kolbászfecnit cicegteti. Néha a hüvelykujját masszírozza az ügyesebbik kezén, mert sajog rendszeren a bárányok lebundázásától.

A falu fogadója, a Muflon, a központban, a nagy útkereszteződésnél hasal. Csúfságát barna falapok alá rejtve tompítja a hamuszínű blokképület. Honlapjára éjszaka készítették a külső fényképeket. Gyógyszállónak indult a tanácsházi kiskirályok uralkodásakor, ám a mohó bauxitbánya eltépte a szeszélyesen bujkáló termálvízereket. Átépitették, felső szintjén kiadatlan szobasereg ásítozik, alul reklámlampionokkal díszített vaksi csárda tátong. A fogadó előtt alumíniumlemezes buszmegeálló unatkozik. A közeli hegyeket nem lepte még el a fakó vörös bányavész, a megeálló falára tapasztott, a széltől integető hirdéscscafatok üdvözlik a Muflonba betérő túrázókat, akik a tapadós faasztaloknál, zsirtól csillogó ajkakal élvezik az ingyenc sülteket.

A délután derekán nagy a forgalom a főutcán, a férfiak ilyentájt beugranak a csárdába egy rövidre vagy egy sörre. Aki nem tér be, az szép lassan kitoloncolja magát ebből a mélyhangú, dongó férfikaptárból, amelyekben kevés a dolgozó. Ambróziné cseppfolyósítja a pénzüket, néha üveges arccal meghallgatja őket.

A vézna Micó mészfoltos kezeslábasában a csárda ajtaja előtt, a falnak támaszkodva álldogál. Piros arcát szőke borosta fedi. Durva, bőrkeményedéses

kezében söröspoharat és cigarettát tart. Odabent nem gyűjthet rá, Ambróziné nem tűri a füstöt. Bárgyún figyel a délutáni jövésmenést, a balesete óta nincsen nagyon más szórakozása. De van mit lesni, mégiscsak ez a központ. Szemben élelmiszerbolt, turkáló, óvoda, polgármesteri hivatal, gazdabolt és a másik buszmegeálló. A műúton autók igyekeznek, csörögve-kelepelve elhalad egy-egy biciklis. Micó, ha ismerőst lát, odaint.

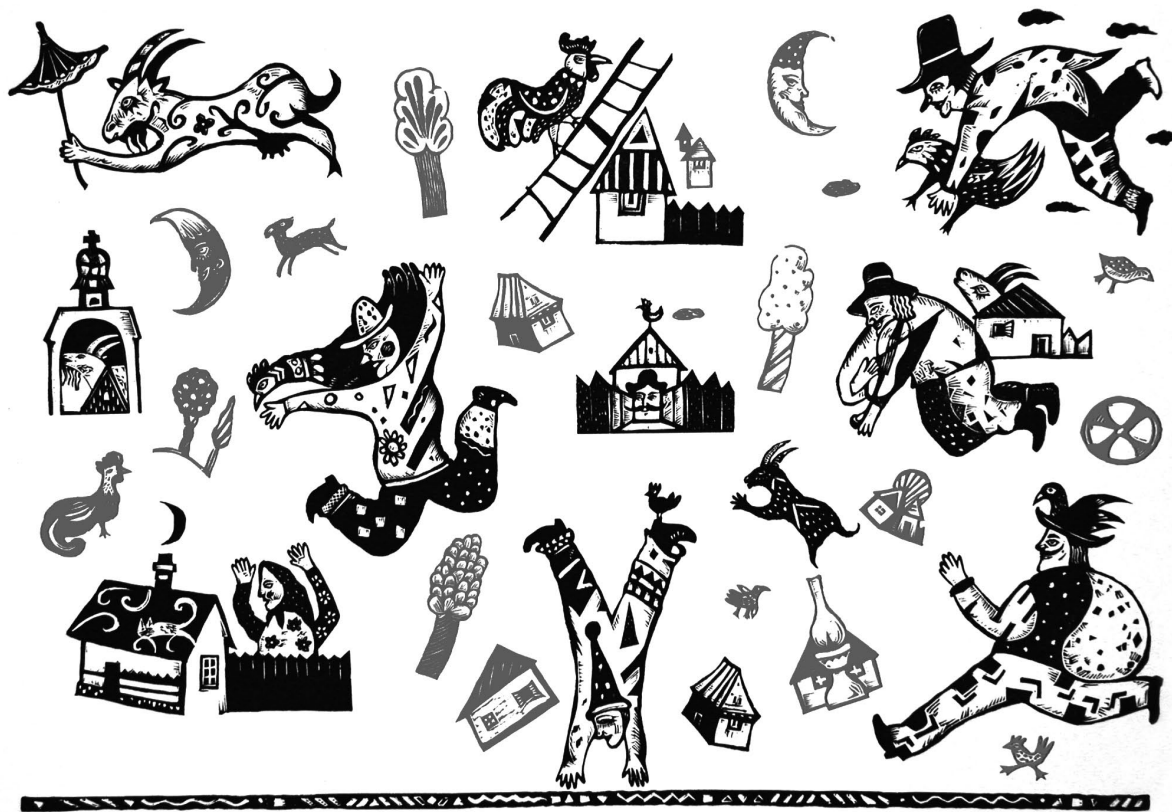
Bízsoék Tóni érkezik a furgonján. Épp csak fogadja Micó üdvözlését, aztán lefékez. Fémesen nyikkan az alváz, ahogyan a padkára kapaszkodik féloldalasan az autóval. Visszatolat a gazdasági bejáráthoz, kiszáll, jó erősen megveregeti a fémajtót. Súlyos pánt csúszik félre, lassan megmozdul a nehéz ajtó. Mint valami izgága kamasz, barnásszürke, pumiforma, korcs kutyanövendék fürja ki magát a résen. A kutya után a szemüveges, áll nélküli, bérszámfejtő külsejű Ambróziné jelenik meg fekete felszolgálóruhában, fapapucsban, harisnyazoknijja alól áttűnő fáslival. Bízsoék kinyitja a furgon hátsó ajtaját, Ambróziné bekukkant, majd visszatántorodva és kissé ijedten körbenéz, aztán fojtott hangon a juhászra ripakodik.

– Nem tudtál volna legalább valami műanyag zsákot rájuk húzni? Gyorsan, hordd be a mélyhűtőbe! A bőroket meg a műhelybe, aztán gyere!

A kutya a furgon körül szaglászik, közben, csak úgy, a rend kedvéért megugatja a mezőszagú juhászt. Bízsoék hátralép egyet.

– Na, csak nem ijedsz meg egy kölyökkutyától? Mi lenne, ha farkas lenne? – gúnyolódik Ambróziné. – Három napja hozta ide nekem egy jómadár. Túlitta magát, tartozott. Nagy rá a nyakörv, kibújik belőle, a fene vinné el.

Az asszony a kutyát szidja, lábával ösztökélve visszatereli az udvarra, megragadja a marjánál, megköti sokadszorra is, aztán elnyelik a csárda mögötti italrekeszek. Bízsoék a pocakjával küzdve felkapaszkodik a raktérbe, leakaszt két bárányt, visszalép a járdára. A fejnélküli bárányok lábuknál fogva lógnak a fémkampón, egyikből vér szivárog, bepettyezi a járdát. A kutya az udvarban megérzi az ingerlő, idegen szagokat. Ficákol, kiszabadítja magát a nyakörv fogságából, kiszalad az udvarból. Mellső lábával a kocsijára ágaskodik, a rakteret szimatolja. Az első fordulóból visszaérő Bízsoék meglátja, elzavarja. A kutya elugrik, megszaglássza Bízsoék bakancsát, majd szuszogva felnyalja a járdáról a vérpöttyöket. Bízsoék fellép a kocsira, újabb két bárányt fog össze.

Illusztráció Kiss Anna Játékok szárítkozás közben című művéhez

Mire lelép, a kutya a lábánál kevereg, Bizsók arrébb taszajtja. Micó bicegve ér melljük.

– Baj lesz ebből, Tóni!

Bizsók rá se hederít, igyekeznie kell, eltűnik a két báránnyal. Micó nehézkesen, kezével a sánta lábát segítve, fellép a raktérbe. Leakaszt egy bárányt, közben odaér Bizsók, odanyújtja a nyúzott bárányt, majd egy másikat is.

– Nincs fagyasztód, meglátod, majd valaki...

De Bizsók már ott sincs, Micó nem kap választ, de nem erőlteti a beszélgetést, ismeri a juhászokat, némán adogatja a tetemeket. Bizsók még kétszer fordul. A kis pumiféle korcs már nem törődik velük, a szomszédos épületeket, villanyoszlopokat, a bokrok tövét szaglássa. Ritkán jut ki az utcára, meg kell jelölnie a területét. Végül csak a nyersbőrök maradnak hátra a furgonban, Micó összenyalábolja őket a két ládából, átnyújtja, Bizsók elviszi a zörgő ablakú műhelybe. Mire visszaér, Micó lekászálódik a platóról. Bizsók becsukja a kaput és a furgont, aztán Micó képébe hajol.

– Hát a mankód? Hova lett?

– Elmaradt – vigyorog Micó.

– Nem faragok másikat. Iszol, és elhagyod.

Faképnél hagyja Micót, elindul a csárdába, a söntéshez. Ambróziné a pultot törölgeti.

– Mit adjak? Sört?

– Egy korsóval. Itt a papír, lemértem mindet. Ambróziné tölti a sört, úgy olvassa a listát.

– Hétszáz kilója – néz át hátraszegett fejjel, szemüvege olvasós részén a pultra támaszkodó Bizsókra, az asszony szeme nagyra nő.

– Kilencszázat mondtál.

– Ha szétdarabolnád, akkor. Ne kezd újra! Még jó, hogy megnyúzd őket! Mi vesződünk vele. Hétszáz! – pattog a csárdáskirálynő.

– Hétszázötven!

– Hétszáz! Ha nem felel meg, vidd az olaszoknak, hatósági igazolásokkal meg számlával!

Amíg Bizsók lassan felhajtja a sör felét, Ambróziné a pénztárfióknál matat.

– Na és a bőrök? – kérdi kézfejével a száját törölve.

– Nem ér semmit a báránybunda. Csak vesződés van vele. Különleges, extrém kellene, abban van pénz, ha mondjuk róka lenne, farkas vagy medve...

– Vagy kutya – szól oda röhögve a férfikaptárból az egyik borostás here.

Bizsók a halántékát masszírozza, izzad a csárda fojtó, nehéz levegőjétől. Ambróziné átnyújtja a pénzt. Bizsók lassan nyálazza át. Nagyon sajos, sőt, fáj a hüvelykujja.

– Ez kevesebb – mordul rá a fogadósnéra.

Ambróziné a söntéspultra csap a konyharuhával, megvillan a szemüvege.

– Tóni, Tóni! Csak üldögélsz a dombon a birkáiddal, lövésed sincs, mi van itt. El kell ám intézni az állatorvost, a pecsétet, papírokat. Kifizeted helyettem? Tónikám, Tónikáááám...

Ambróziné tokája megnyúlik, miközben elfordul, és a fejét csóválja. Bizsók a nadrágzsebébe gyömöszöli a pénzt. Undorodva fordul el a nőtől. Ambróziné maga elé motyog valamit, közben a konyharuhával agyoncsap egy betévedt, bágyadt őszi legyet, a poharak összeütődve csilingelnek a pulton.

– Azért kutyába nem megyek le – buggyan még ki a juhászból, aztán söröskorsójával az utcai kijárat felé indul.

A fogadó előtti járdán cigiznek, beszélgetnek az ivócimborák. Micó vihog, amint megpillantja Bizsókot, a kutyára mutogat. A pumiféle korcs végzett birodalma határainak megjelölésével, új küldetesként a műúton haladó autókat riasztja játékosan ugrálva.

– A francba, a kutya – kapcsol hirtelen Bizsók –, nem zavartam vissza az udvarra.

– Nem a te dolgod, főleg, ahogy elbánt veled megint ez a néember. Hagyd csak, legalább van egy kis szórakozásunk – legyint Micó. – Kéne már neked egy ilyen, mint ez, egy új terelő. Mióta nincsen? Ennek van ám svungja rendesen.

– Ennek? Ez bolond. Sokat kellene nevelni.

A kutya ekkor megtorpan. Lábat szélesre tárva kitámaszkodik, megfeszül, fejét felemeli, és fixíroz valamit. Tőle úgy hús méterre tekintélyes, billenős, bauxitporos teherautó tűnik fel. A sofőrje akár be tudna lépni a fogadó felső szintjére. A korcs felbátorodik, a teherautó felé iramodik. Az első kerékkel viaskodik. A döngő, sersistergő kerék mellett fut. Ugatja, támadja, vitézkedik. A testes teherautó hamarosan a buszmegállónál jár, jobbra indexel, prüszkölve lassít, a kanyarodáshoz készülve kissé beljebb kormányozza a sofőr. A kutya érzékeli, hogy fújtató ellenfele lassul, és talán megadja magát. A kutyát meglegyinti a győzelem érzete, ismeretlen erő önti el, hevült farkasvér árad szét az ereiben. A dupla hátsó kerékhez rohan, felé kap többször, vicсорít. De a gumikerék szürke árnya ágaskodva és rendületlenül nyargal, nem hőköl, csak nyomul és nyomul. A pumiféle bevet mindent. Acsarkodva a gumihoz kap egyszer, elugrik, oldalazva rohanva megint odakap, aztán már zavartan, tehetetlenül, kapkodva rohangál és ugat, és ek-

kor, a buszokról lepergett kavicsfordalékon megcsúszik, majd elvágódik. Megérzi, iszkolnia kellene, de a lendület-megmaradás nagy úr, nem engedi azonnal felugrani és menekülni. A borzas pumiféle késve fordul, és rosszul szökik. A gumiabroncs elcsúpi a hátsó lába végénél.

Villanat az egész. A lábközép negyede és az ujjcsontok pattannak.

A kipufogó dübörög, a csontok percegnek. A kutya szeme vibrál az útszélen. Veszített a szélhozó bivallyal szemben. Felszisszen a teherautó fékje, sebességváltója kattán egyet, jobbra fordul, füstöt pöffen, és elhajt a bauxitportól vöröses hegyoldal irányába. A pumiféle korcsba beszorul a fájdalom. Felsír. Kutyaszével nem érti, miért nem tud elfutni, vissza, bárhova, az egyik megjelölt bokorba. Ösztöne parancsol, gyerünk, de hátsó lába vesztegel. Sőt, mintha nem is lenne ott lába, csak valami közönyös kolonc fityegne a helyén.

A szemtanúk hüledeznek. A kocsisor talán egy pillanatra megrázkódik, aztán sajnálkozva kikerüli a korcsot. A kutya az úton fekvő az első lábával húzza fel magát. De eldől, körül néz. Valami egy csapásra megváltozott benne, az autókból csak foltokat érzékel. Melyik nem veszi majd észre? Szürke a délután. Az emberek tudják, ez itt nem mese, nem romantika, a hétköznapi továbbfolyik. A kutya újra felhúzza magát, elkapar, de már pár centit kúszik az út széle felé. Abba hagyja, riadtan néz szét. Nyíró hasogatás jelentkezik, nyüzszíteni kezd, kúszni próbál. Újabb kocsik jönnek, a kutya útban van, fékeznek, kikerülik, de vér nem folyik, nem áll meg egyik sem segíteni. Majd valaki a járdáról, gondolják az utasaik. A csárda előtt még mindenki benuult, a kutyát el is ütötték, meg nem is, mi van ilyenkor, meg különben is, hol a gazdája? A kutya tudata tágu, újra érzékeli a közelítő autókat, már az ellenségeit, ugatni próbál. Micó a nyakát vakarja hátul, Bizsók az egyre jobban sajgó hüvelykujját masszírozza. Valaki káromkodik. Állnak a cimborák, mint a tekebábuk.

Kint megszakadt a férfidongás, Ambróziné felfigyel, valami történt, gondolja, s a vendégei után ered. Az utcán rögtön megpillantja a kutyáját. Kezét összecsapja.

– Atyaég! Ennek annyi!

A juhász felé fordul.

– Nem zártad vissza!

Bizsók ránéz a tokás nőre, slejmet horkan fel, jókorát köp, körül néz, kilép az úttestre. Mintha tizen-

egyeshöz készülne, lendületet vesz mindkét karjával és felsőtestével. A kutya tudja már, mi jön. Odakap, de Bicsók addigra egy szépet rúg bele. A kutya nyekkenve a járdaszélhez közel fog földet. Bicsók még kétszer rúg, de már kisebbeket, inkább csak helyreigazítókat. A kutya a járdán, a csárda előtt fekszik. Az ivócimborák hátrébb lépnek, mintha fertőző lenne. A pumi nem ugat, csodálkozik. Micóra hasonlít, értetlen, és ki tudja, miért, de lihegni kezd, sőt, szinte vigyorg. Érti, azt kezdenek vele, amit akarnak, jobb, ha hallgat, s meghúzza magát, még nyüzszíteni is csak halkán mer. Bicsók visszaáll a helyére, megfogja a korszóját. Ambróziné a kutyahez hajol, az állat fiatal, dús, erős szőrét kezdi morzsolgatni, aztán feláll, és körültekintgetve lassan hátrál a bejárat felé. Felélénkül a járdai ivócsapat, jönnek a tanácsok.

– Agyon kell ütni!

Azt mégse.

– Állatorvoshoz! Az majd elaltatja!

Pénzbe kerül.

– Kezeltetni kell az orvossal!

Az kerülne csak igazán pénzbe, Ambróziné meg nem olyan.

– Elviszem – morog Bicsók a csárdáskirálynő felé –, jó lesz valamire.

Ambróziné szemüvege besötétül, összenéz a juhásszal, majd fordultában két kézzel lemondóan legyint, s eltűnik az ajtóban. A járdán egy helyben

topognak a vendégek. Bicsók felhörpinti maradék sörét, a korszót az ablakba teszi, aztán a kutya felé lép. A pumi opálos szemmel néz rá, oldalán fekvő sérült lábát kezdi nyalogatni. Bicsók méregeti, hogyan nyúljon hozzá. Leguggol, kezét lassan a kutya fejéhez közelíti. A kutya kapkodva megszaglássza, és halkán sír. Bicsók a fejét kezdi paskolgatni. A kutya a fejét forgatja, ösztöne mentené, bújna, menekülne, de nincs hova, és nincs mivel. Bicsók a pumi fején tartja a kezét, majd lassan, finoman, alaposan átsimogatja a szőrét a marján és a hátán. A pumifele teste zihál, de nem támad, megadja magát. Bicsók óvatosan felnyalabolja az ijedt korszót, feláll vele, kinyitja a furgon hátsó ajtaját, s berakja a bőrök ládájába.

– Nehogy ide szarj, mert megnyúzlak!

A pumi nyüzszít, vékonyakat vakkant. Megcsapja orrát a száradó birkavér szaga. Ugat hangosan. Bicsók int a cimboráknak, bevágja a hátsó ajtót. A furgon nyekkenve legurul a padkáról, és elindul a Meszesdomb felé. Bicsók felkapcsolja a lámpát. A kaptártagok nézik egy ideig a két, udvarosan vörös fénypontot, aztán beoldalognak a csárdába, és duruzsolni kezdenek a lampionok alatt. Bicsók a rosszul összeforrt, fájdalmasan sajgó hüvelykujját masszírozza. A raktér sötétjében a pumifele néha ugat párat, de olyan gyér hangon, hogy az ember attól tart, mindjárt elcsuklik. Bicsók siet, várják a birkái. Vigyázniuk kell rájuk, meg kell élnie, mostanság nem volt segítségük.

Illusztráció Kiss Anna Játékok szárítkozás közben című művéhez